

Auteurs in deze bundel:

Eva de Wit

Gerda van Wageningen

Marjan van den Berg

Greetje van den Berg

Aline van Wijnen

Margreet Maljers

José Vriens

Ina van der Beek

Marja Visscher

Afra Beemsterboer

Simone Foekens

Kerstverhalen

11 korte verhalen vol licht
en warmte voor de donkere dagen

Z&K

Uitgeverij Zomer & Keuning

EVA DE WIT

Kerstfeest

Bij ons thuis zeiden we Kerstfeest, geen Kerstmis. Want, zoals mijn vader zei: 'Er is niks mis met Kerst, Kerst is een feest!' Zo voelt dat voor mij nog steeds: het feest van warmte, liefde en samenzijn.

Vroeger, toen ik thuis woonde, gingen we 's morgens met het hele gezin naar de kerk bij ons in het dorp. Ook daar was het duidelijk feest: de mensen waren mooi aangekleed en in mijn kleinemeisjesogen was iedereen blij en gelukkig. In de kerstboom zaten échte kaarsjes en we zongen de sfeervolle liederen die iedereen kende, zoals 'Stille nacht' en 'Ere zij God'.

Thuisgekomen werden de kaarsjes op tafel en in onze kerstboom aangestoken en o, wat gaf dat een speciaal gevoel. Daar werd ik zo blij van! Net als van de tulband bij de koffie, die mijn moeder de dag ervoor had gebakken en waarvan de heerlijke geur dus al op kerstavond het huis vulde. Het was een tulband met rozijnen en gekonfijte sukade, die harde groene en rode stukjes. Mooi om te zien, maar brr, ik vond ze niet lekker... mijn zusje en ik visten ze er altijd uit!

Na de koffie was het tijd voor spelletjes. Ik kom uit een echte spelletjesfamilie, dus er kwam van alles op tafel: van ganzenbord tot schaken, van Scrabble tot Monopoly. En iedereen deed fanatiek mee. Maar op

een gegeven moment moest de tafel vrijgemaakt worden. Als het een beetje donker begon te worden, zo tegen vier uur, werden de tafels tegen elkaar geschoven en haalde mijn moeder het damasten tafellaken tevoorschijn. Een jaar lang had het, strak in de vouw, boven in de kast gelegen, maar nu werd het kraakwitte laken zorgvuldig uitgespreid op de lange tafel. Het mooie servies werd erop gezet, inclusief de soepborden en grote schalen. Het tafelzilver ernaast en voor de volwassenen chique wijnglazen. Ook wij kinderen mochten een bodempje zoete rode wijn in ons glas, aangelengd met water. Midden op de tafel kwam de kandelaar met zeven witte kaarsen en natuurlijk kerstgroen met rode linten.

De geuren van alle heerlijkheden die op tafel kwamen trokken al heel de middag door het huis, maar nu konden we dan eindelijk aanschuiven om samen van de maaltijd te genieten. Elk jaar stond hetzelfde op het menu: de groentesoep, waar mijn zusje en ik de balletjes voor draaiden, als hoofdgerecht kippenpoten met aardappeltjes uit de oven, en als bijgerechten diverse groenten, stoofpeertjes en natuurlijk tuttifrutti. Die glazen schaal vol geweekte vruchten die anders nooit op tafel kwamen was mijn favoriete onderdeel van het kerstmaal. Ik was een rasechte zoetekauw! Om het af te maken kwam het dessert: zelfgemaakte pudding met bessensap en slagroom, gedecoreerd met kerstchocolaatjes. Rood en wit, de kleuren van Kerst. Wie dan nog ruimte had kon bij de koffie – geschonken uit de tinnen koffiekkan – naar hartenlust snoepen uit een schaal met kerstchocolaatjes en borstplaat.

De afwas van deze maaltijd stapelde zich uiteraard

GERDA VAN WAGENINGEN

Anti-Kerst

Er viel geen sneeuw. Het was zelfs niet koud. Er viel een miezerig regentje toen Myrthe op kerstavond de kerk uit kwam. Ze huiverde in haar veel te warme winterjas, gewoon omdat dit de ongezelligste kerst beloofde te worden die ze ooit had meegemaakt. Pap leefde niet meer. Mam zat sinds een paar maanden in een verpleeghuis omdat ze niet helemaal helder meer was. Ze dementeerde steeds meer en had bovendien suiker. Tweemaal hadden ze haar nog maar net op tijd gevonden met een hypo. Het was echt niet langer verantwoord geweest dat mam nog alleen woonde, en na een nare en veel te lange wachttijd had ze eindelijk een plaatsje gekregen in een verpleeghuis. Dertig kilometer verderop, dat wel. Helaas. Het was zwaar wat Myrthe de komende tijd te wachten stond, dat wist ze maar al te goed. Mantelzorgers raakten al te vaak overbelast en dat had ze helaas al moeten ervaren. Maar ze moest door! Er was geen alternatief.

Haar zus was een paar dagen geleden met haar gezin vertrokken naar een warm en zonnig Grieks eiland. Heerlijk leek haar dat! Myrthe was blij voor haar geweest, maar voor zoveel luxe had ze zelf geen geld. Ze was sinds een paar jaar gescheiden. Haar dochter was al twee jaar het huis uit en zou de kerst doorbrengen

met haar vriend, bij zijn familie ergens in Friesland, helemaal aan de andere kant van het land. Maar ze had het stel met een vrolijk gezicht en een liefdevolle blik in haar ogen uitgezwaaid, en haar dochter geplaagd dat ze niet langer moest denken aan dat boek van jaren geleden met die vervelende titel: Wat doen we met moeder met de feestdagen? Heus, ze zou op de dag voor kerst een stoofpot koken en daar drie dagen lang van eten, had ze met een opgewekte stem beweerd. Ze had twee prachtige boeken liggen, waar ze nog niet aan toegekomen was. Ze verheugde zich op de meest luie kerst ooit! Want oma was in goede handen en een beetje rust kon ze maar al te goed gebruiken.

Blijkbaar had ze overtuigend kunnen liegen. Nu ze naar huis liep, voelde ze toch tranen achter haar oogleden prikken, maar toegeven dat ze huizenhoog opzag tegen deze eenzame kerst? Nooit!

Myrthe was bijna thuis toen ze iets geks zag bewegen. Ze schrok even, maar boog zich toen voorover en zag hoe een egeltje rondscharrelde zonder dat het een toevlucht scheen te zoeken onder een haag. Even ving ze in het licht van een straatlantaarn een paar oogjes op en ze voelde een brok in haar keel schieten. Ach, dat zou wel komen doordat ze zich toch al zo belabberd voelde bij gemis aan het echte kerstgevoel dat ze zich herinnerde uit betere tijden. Ze keek nog eens goed, bukte zich. Het egeltje schoot niet weg.

Egeltjes horen te slapen in de winter, schoot het door haar hoofd. Zonder er verder over na te denken pakte ze het diertje op. Het bolde zich op, zoals egels plegen te doen. Ze zag een beetje bloed bij wat naar ze dacht een achterpootje moest zijn. Ach, het was ge-

wond! Het beestje was zelig, net als zichzelf.

Nee, niet zelig. Ze kwam overeind en rechtte haar rug. De meeste mensen zouden het wel onzin vinden, maar als zij een ander levend wezen een beetje helpen kon op deze anti-kerstavond, dan was het toch niet helemaal een puinhoop in haar leven.

Binnen zette ze het diertje op het aanrecht en ze bekeek het nog eens goed. Ja, dat was onmiskenbaar bloed, maar niet meer dan een klein plekje. En het was halfelf in de heilige kerstnacht. Niettemin nam ze niet eens tijd om haar jas uit te trekken en zocht ze op haar iPad het telefoonnummer van de dierenambulance op. Even later klonk een lacherige stem. Ja, daar is wel vrolijkheid, schoot het in een flits door haar brein, maar ze vermande zich en legde in het kort uit wat ze net op straat gevonden had. Even later had ze een ander telefoonnummer opgeschreven. Van een egelopvang, niet eens zo gek ver uit haar buurt. Ze aarzelde nu toch wel even, trok haar jas uit, keek naar het egeltje dat ze inmiddels in een lege doos had gezet van een cadeau gekregen kerstkrans. Tegen elven. Zou ze of zou ze niet? Maar zou het diertje de nacht wel overleven, als zij niet wist wat ze moest doen om het te helpen? In het ergste geval konden de mensen van die egelopvang haar toch wel vertellen wat ze moest doen? Als ze nu niets deed en dan twee lange kerstdagen ook niet, dan was het beestje waarschijnlijk kansloos. En het was toch een levend wezen. Het diertje was niet langer zo maar een bolletje. Een spits snuitje snuffelde aan een achtergebleven koekkrumel. Die oogjes...

Ze belde. Een mannenstem nam bijna onmiddellijk op. 'Met Myrthe,' begon ze hakkelend, maar ze over-

won al snel haar schroom en meldde haar vondst.

Of ze het diertje misschien even langs kon brengen? Hij had net een glaasje wijn gedronken, dus hij wilde niet in de auto stappen om het te komen ophalen. Hij legde uit waar ze moest zijn en beloofde de buitenverlichting aan te doen.

‘Ik ben er met een kwartiertje, denk ik,’ hoorde ze zichzelf met een opgeluchte stem beloven. Even later zat ze in haar auto, de kerstkransdoos met haar eigen kerstkindje op de stoel naast haar. Ze reed voorzichtig.

Tien minuten later reed ze een ander dorp door. Hij had de naam van een dijk genoemd, die wist ze wel te vinden. Alleen waar aan die slingerende lange dijk vol huizen en oude boerderijen moest ze zijn? Stapvoets rijdend keek ze naar de nummerborden.

Opeens zag ze in een bocht iemand staan. Ze schrok een beetje. Donkere kleren, lang haar tot over de schouders. Ze huiverde, want zo zag in haar verbeelding een boef eruit. Niet dat ze er ooit een letterlijk tegen het lijf gelopen was.

Ze stopte en opende het raam op een kiertje. ‘Ik ben Piet,’ klonk het direct. ‘Myrthe?’

Ze knikte.

‘Is dat hem?’

‘Ja.’ Ze deed het raam weer dicht en stapte uit.

Ondertussen opende hij de andere deur om er de doos uit te pakken. ‘Kom even mee,’ riep hij nog over zijn schouder, en nu aarzelde ze niet. De miezerregen van eerder die avond was overgegaan in een flinke hoosbui. En ze wilde toch weten wat hij over het beestje te zeggen had.

MARJAN VAN DEN BERG

Kerstkindje

‘Gezellig, mam,’ geniet Kristel. Ze geeft Eva nog steviger een arm en wenkt haar zusje, dat achter hen aan loopt. ‘Kom op, Dees. Geef me ook een arm. Gezellig.’

Desirée kijkt haar vol walging aan en mompelt: ‘Doe niet zo idioot.’

‘Dat is nu het verschil tussen jou en een dertienjarige,’ merkt Eva op. ‘Hoe dan ook, we gaan hier een leuke dag van maken. Met mijn dochters naar de Margriet Winterfair. Ik heb er echt zin in.’

‘Ik trakteer eerst op koffie en gebak,’ biedt Kristel aan, terwijl ze in de rij staan voor de kaartcontrole. Eva glimlacht. Een dochter van twintig, net gepromoveerd tot leidinggevende op de peuterzaal waar ze werkt. Zo heb je een kind en zo staat er een volwassen vrouw naast je.

Sinds Kristel in een eigen bovenwoning woont, is er zoveel veranderd. Ze belt meestal met noodkreten. ‘Mam, hoe maak je andijviestamppot? Hoelang moet draadjesvlees sudderen?’ En soms, vaak aan het eind van zo’n gesprek, komt er ineens een groot vraagstuk aan de orde. Zoals drie weken geleden, toen ze zei: ‘Ik denk erover om te gaan samenwonen met Perry. Maar daar ben ik nog niet helemaal uit. Zelfstandigheid is

ook een ding. Nou, ik zie je! Dag!' Eva heeft er niets meer over gehoord.

En dan Desirée. Met haar dertien jaar het prototype van de dwarse puber. Al vindt ze het diep in haar hart wel grappig om met zus en ma op pad te zijn, ze laat er niks van merken. Desirée vindt alles stom. Zelfs de entree met een massa kerstbomen en lichtjes. Ze halen snel een programma en gaan op zoek naar koffie.

'Wie wil naar het optreden van Wibi Soerjadi? Jij niet, Dees? Ik wil Nick en Simon weleens in het echt zien. Hoe laat komen die? Annette Heffels leest voor. Dat is ook leuk. En een workshop make-up? Voor jou, kleintje? Allemaal koffie? Met gebak? Zo terug!' Kristel zet de toon, lacht, haalt koffie en appeltaart en lijkt vastbesloten om hier een succesuitje van te maken. Eva kijkt haar onderzoekend aan.

'Kris, is er iets?' vraagt ze op goed geluk. Eindelijk is het stil.

Kristel roert in haar koffie en zegt: 'Ik moet je iets vertellen. Ik ben zwanger.'

Even lijkt het alsof de hele Winterfair de adem inhoudt. Eva voelt hoe het bloed wegzakt uit haar wangen. Zwanger. Kristel. Twintig jaar. Bovenwoninkje met twee piepkleine kamertjes. Beginnerssalarisje. En Perry. Vriendje Perry. Die nog studeert.

'Is het al te laat voor een abortus?' vraagt Desirée meteen.

Kristel lacht. 'Gek kind. Nee, daar heb ik over gepiekerd, maar dat wil ik helemaal niet. Jij wordt dus tante.' Ze haalt plagerig haar hand door Desirées haar en kijkt naar haar moeder. Haar ogen stellen zwijgende vragen. Wat vind je? Ben je erg geschrokken,

GREETJE VAN DEN BERG

Een kaarsje voor Jörg

Oma is overleden.

Ze ligt op bed in de slaapkamer van haar kleine appartement van het verzorgingshuis, en als ik naar haar kijk, realiseer ik me dat er iets is veranderd. De bittere lijnen, en de vele rimpels in haar gezicht zijn gladgestreken, om haar mond lijkt iets van een glimlach te liggen. Ik vind het raar om te zeggen, maar ik vind het fijn om bij haar te zijn.

Ik ben de enige in de slaapkamer. Vanuit de kamer achter mij klinken de stemmen van mijn moeder en mijn twee tantes. Ze krakelen over de tekst op de rouwkaart. Er is een vrouw van de begrafenisonderneming bij hen, in een stemmig antracietgrijs mantelpak. Wanneer de discussie te hoog oploopt, spreekt ze suskende woorden. Ik probeer hen te negeren.

De stoel in de hoek, waarop oma 's avonds altijd haar kleren klaarlegde voor de volgende dag, schuif ik naast het bed. Er ligt nu alleen een zwart vest op, dat ik over de leuning hang voordat ik ga zitten. Ik leg mijn hand op de hare, die koud en roerloos op de dekbedhoes met roze rozen ligt. Die neiging heb ik nooit eerder gehad. 'Oma Kipje', zoals we de moeder van mijn moeder altijd noemden, vanwege het feit dat ze in het kleine huisje aan de buitenweg een rennetje met

kipjes had, was in haar leven onbenaderbaar. Zelfs als kind durfde ik haar geen kus te geven. Als mijn moeder mij daartoe nadrukkelijk aanspoorde, keerde oma mij haar rimpelige, slappe wang toe, waar ik dan heel snel een natte zoen op drukte, die oma meteen afveegde.

Anderhalve maand geleden vierde ze haar vijftienvigste verjaardag, maar ik heb het gevoel dat ze nooit jong is geweest. ‘Opa Kipje’ was heel anders. Hij was een lieve, zachte man. Als ik met mijn ouders op bezoek was, mocht ik met hem de kipjes voeren en eieren rapen. Hij was een natuurliefhebber en vertelde mooie verhalen over de vogels in de tuin. Ik weet zeker dat oma altijd goed voor hem heeft gezorgd, maar toen ik ouder werd ontdekte ik dat de liefde tussen die twee mensen ontbrak. Ik zag het aan de koele manier waarop ze met elkaar omgingen. Zeven jaar geleden overleed opa. Kort daarna verhuisde oma naar een verzorgingshuis. Ik heb haar geen traan zien laten.

Ergens heb ik altijd geweten dat er een oorzaak moest zijn waardoor oma zo was geworden. Maar daar ben ik pas twee dagen geleden achter gekomen.

Ik buig me naar oma over en leg mijn hand op haar koude voorhoofd. Had ik het maar eerder geweten... die woorden blijven maar repeteren. Had ik maar... had ik maar...

In de kamer staat iemand op. Meteen leun ik weer achterover en probeer een nonchalante houding aan te nemen.

‘Nikita, wat zeg jij ervan?’ Mijn moeder rukt de deur van de slaapkamer open en overziet de situatie. ‘Nou, je hebt het jezelf gemakkelijk gemaakt, zie ik.

Als oma nu nog iets kon zeggen, zou ze je vragen of je niks beters te doen hebt.' Ze lacht hardop, en vervolgt in een adem: 'Wat vind jij van 'Onze moeder is zachtjes uit het leven weggeleden,' boven de rouwkaart? Dan zitten we niet met het probleem of we het over een innig geliefde moeder moeten hebben, wat we overdreven vinden, of alleen maar moeder, wat naar anderen zo kil overkomt. Op deze manier komt het warm over en we hoeven er niet om te liegen.'

Ze kijkt me hoopvol aan.

Ik sta op. 'Lijkt me goed,' zeg ik. 'Ik denk dat oma het zelf ook prima zou vinden. En als ik nu naar haar kijk, denk ik dat ze het inmiddels beter heeft dan ze het ooit in haar leven heeft gehad.'

Mijn moeder kijkt ongelovig. Ze weet even niets te zeggen. 'Die opmerking is typisch iets voor jou.' Ze schudt haar hoofd. 'Jij zoekt in iedereen het positieve.'

Voordat ik kan reageren, draait ze zich alweer om naar haar zussen. 'Nikita is het met me eens. Dit is de beste oplossing.'

Drie paar ogen kijken me aan. Mijn vader en ooms zijn thuisgebleven om het regelen van de begrafenis niet nog gecompliceerder te maken. In het dagelijks leven ziet mijn moeder haar zussen en zwagers bijna nooit. Volgens iedereen is dat de schuld van mijn oma.

Ik neem gauw afscheid. De sfeer in deze kamer bedrukt me, ondanks het kleine kerstboompje in de hoek, waarvan iemand de lampjes heeft aangedaan. Daar was oma trouw in. In mijn herinnering was het tijdens de kersttijd nergens zo gezellig dan bij haar. Dat heb ik misschien van haar geërfd. Tom, mijn man sinds een jaar, zei van de week dat het in deze tijd ner-

gens zo gezellig was als bij ons. ‘Dankzij jou ademt ons hele huis Kerst uit,’ zei hij en ik vond dat hij dat mooi uitdrukte.

En daar wil ik nu naar toe. Naar huis, zo snel mogelijk. Ik wil de foto’s nog eens door mijn handen laten glijden en de jeugd van mijn oma zien, en haar gelukzalige glimlach als ze naar de man kijkt die de liefde van haar leven was. Ik wil de vrouw, die ze ooit was, nog eens tot leven wekken.

Twee dagen geleden vond ik een grote, bruine envelop zonder afzender in de brievenbus. Juist daardoor kreeg ik een onbehaaglijk gevoel. Zenuwachtig ritste ik de envelop open en haalde er een stapeltje oude foto’s uit van een onbekende, jonge vrouw en een knappe, Duitse officier. Ik voelde meteen dat het met mijn familie te maken moest hebben.

‘Jörg und Klazina,’ stond er op de achterkant van de meeste foto’s, af en toe aangevuld met het jaartal negentienvierenveertig, alleen op de laatste stond ‘Klazina, december negentienvierenveertig.’

Klazina, dat was de naam van mijn oma. Ergens in de verte ben ik nog naar haar vernoemd, beide namen zijn afgeleid van Nicolaas. Het heeft me altijd verbaasd dat mijn moeder haar enige dochter toch nog naar haar vreselijke moeder wilde vernoemen.

Ik heb heel lang naar die foto gekeken waar mijn oma alleen op stond. Het was namelijk overduidelijk dat ze zwanger was. In mijn hoofd maakte ik berekeningen: mijn moeder is de jongste van de drie dochters die mijn oma met mijn opa heeft gekregen. Mijn oudste tante is inmiddels negenenzestig en dat houdt in

dat ze in negentienachtenveertig is geboren. Van welk kind was mijn oma dan zwanger in negentienvierenveertig? En was dat een kind van die Duitse officier?

Waarom kreeg ik dit toegestuurd?

En vooral, waarom had niemand van mijn familie daar ooit iets over verteld?

Het duurde even voordat ik op zoek ging naar een begeleidend schrijven. Iemand zou me dit toch niet zomaar toe sturen zonder toe te lichten waarom?

Er was geen begeleidend schrijven.

Bij thuiskomst schenk ik mezelf een kop thee in, knip de schemerlamp in de hoek aan en pak de envelop met de foto's nog eens. Ik ben opgegroeid in de wetenschap dat mijn oma een moeilijke, ontoegankelijke en nare vrouw was. Dat was wat ik van mijn moeder hoorde, dat was wat mijn vader vertelde en dat was waarover gepraat werd op de zeldzame momenten dat mijn moeder haar beide zussen sprak. Oma deed daar met haar botte uitlatingen nog een schepje bovenop, en haar afstandelijkheid maakte het ook niet beter.

Had ik haar verhaal maar eerder gehoord.

Mijn gedachten waren blijven malen toen ik die foto's kreeg. Ik realiseerde me dat alleen mijn oma duidelijkheid zou kunnen verschaffen. Tom was een paar dagen voor zijn werk naar Londen. Voor wie zou ik thuisblijven?

Zonder er verder nog over na te denken, reed ik naar het verzorgingshuis van mijn oma. Ze leek niet verrast toen ik zo onverwacht kwam binnenvallen. Normaal gesproken mopperde ze als iemand vlak voor etenstijd kwam aanzetten, maar hoewel het tegen zes-

sen liep en tijd was voor haar avondboterham, sprak ze geen onvertogen woord. Ik maakte twee kopjes senseo koffie klaar. Oma presenteerde er een slof speculaasje bij. In de hoek van de kamer stond de kleine kunstkerstboom, maar de lampjes brandden niet.

Aandachtig bekeek ze de foto's die ik voor haar op tafel uitstalde. De foto waar ze zwanger en alleen op stond, bewaarde ik voor het laatst.

'Zie je wat een mooie jurk ik daar droeg?' Haar vinger wees naar een foto waarop ze stralend en verliefd naast de jonge officier op een bankje zat. 'Het was een blauwe jurk, een mooie diepe tint blauw die heel mooi bij mijn blonde haar stond. Jörg zei dat ik met die jurk op een koningin leek. Zijn koningin!' Op dat moment zag ik hoe ze net zo glimlachte als op de foto. Het maakte me warm en koud tegelijk.

'Jörg was een Duitser!' riep ik verontwaardigd uit.

'Jörg hoorde bij de bezetter,' reageerde ze bedachtzaam. 'Ik wist dat het niet hoorde, dat mijn liefde voor hem me tot een verrader zou maken. Dat zou niet alleen consequenties voor mezelf hebben, maar ook voor mijn ouders en mijn broers en zusje. Jörg gaf niet op. Hij stootte me af en trok me aan. Ik wilde niet, en ik droomde van hem. Er kwam een dag waarop ik me realiseerde dat langer vechten zinloos was, en toen ik toegaf was ik de gelukkigste vrouw van de wereld.'

Mijn verontwaardiging gloeide nog na, maar ik bleef stil luisteren naar de rest van haar verhaal. Het was alsof er een vreemde sprak, maar misschien kwam dat omdat ik nooit eerder die vrouw vol liefde, dromen en verlangen in haar had gezien.

ALINE VAN WIJNEN

Belabberde Kerst

Dat het opnieuw een belabberde kerst zou worden, wist ik allang. Dat was namelijk te voorspellen nadat Stef vorig jaar vlak voor de kerst zijn spullen had gepakt. ‘Het moest toch een keer gebeuren,’ zei Stef. ‘Je wist het zelf ook wel. We kunnen het beter nu doen. Dan hoef ik niet nóg een waardeloos kerstdiner bij jouw familie uit te zitten.’

Nee, dat wist ik niet. Tijdens die kerstdiners propte Stef zich altijd vol met eten als een uitgehongerde hout-hakker en tussen de gangen door speelde hij met zijn telefoon. En nee, dat zag ik niet aankomen. Sterker nog: ik had min of meer gehoopt op een huwelijksaan-zoek omdat wij met oud en nieuw vijf jaar bij elkaar zouden zijn.

Starend naar mijn computerscherm probeer ik de ge-dachten aan die tijd te verdrijven. Werk is het enige waar ik nu mee bezig moet zijn. Afleiding. Noodzaak.

Mijn computer hapert. Dat doet hij de laatste tijd steeds vaker en ik moet er niet aan denken dat... Pof.

Vol ongeloof staar ik naar het uitgebluste scherm. En dan pas breekt het zweet me echt uit. Het Word-document! Mijn artikel over hypospadie dat vandaag moet worden ingestuurd. Vandaag, de laatste dag voor kerst. Met trillende handen druk ik op de aanknop.

Het oude beestje bromt. Ik houd mijn adem in. Het beeldscherm licht langzaam weer op. Het artikel is er nog. Alleen de laatste paar zinnen zijn weg. Dat had erger gekund.

Het geklepper van mijn brievenbus is een welkome afleiding. Al worden er de laatste jaren niet zoveel kerstkaarten meer gestuurd, iedere keer brengt de postbode weer hoop.

Twee blauwe enveloppen. Ik bedoel maar: twee tegelijk. De bedragen onder de streep zijn behoorlijk indrukwekkend. De woorden 'te betalen' ervoor spreken mij veel minder aan.

Geërgerd smijt ik de rekeningen op de tafel naast de krakkemikkige kerstboom. Versierd met rode kerstballen die Stef en ik ooit samen hebben gekocht, is het boompje naar het raam gebogen. Alsof zelfs een kunstboom in deze decemberdagen kan hunkeren naar licht.

De zwakke winterzon schijnt plagend door het raam naar binnen. Buiten kraakt sneeuw onder de kinderwagens van twee lachende moeders. Uit een stilstaande auto klinkt 'Last Christmas' van Wham. En dat alles terwijl ik al maanden alleen in bed lig, mijn computer het aan het begeven is en de belastingdienst mijn zuurverdiende centen afpakt. Om over mijn rammelende maag nog maar te zwijgen. Ik sleep mezelf naar de koelkast en ruk het deurtje open. Schimmelkaas. Niet van die dure Franse soort waar Stef altijd zo dol op was; nee, dit is geraspte kaas van Euroshopper die ik al weken geleden voor over de pasta heb gekocht. Een tomaat. En een ei dat er even appetijtelijk uitziet als een van de straat geraapte kiezelsteen. Deadline of niet, een wandeling naar de supermarkt is nu onvermijdelijk.

MARGREET MALJERS

De gift

De juffrouw van groep drie keek haar klas in en zag de aandachtige gezichtjes. Gelukkig, haar verhaal landde. Kinderen waren zo begaan met het lot van kinderen die uit oorlogsgebieden kwamen. Echt schattig. De leiding van het asielzoekerscentrum kon gelukkig rekenen op speelgoed. Dat hoefde tenminste niet aangeschaft te worden. Er kwamen kosten genoeg kijken bij het inrichten. Ze zag het vingertje dat opgeheven werd en glimlachte. ‘Ja, Brechtje? Zeg het eens. Wat wilde je vragen?’

‘Het mag toch wel speelgoed zijn waar je nooit meer mee speelt, juf?’

O, daar had je het al. Straks zat ze met dozijnen knuffels en werden die vluchtelingenkinderen overladen met speelgoedvarkentjes en konijnen en zo. Varkens mochten sowieso niet, maar ze wist niet hoe het zat met konijnen. En beren en zebra’s? Geen idee.

‘Kijk, het is niet de bedoeling dat jullie met oude speeltjes aankomen die je toch al kwijt wilde. Geef maar iets wat je zelf echt mooi vindt en wat je het liefst zou houden,’ zei ze krachtig. Nadrukkelijk zei ze nog eens: ‘Iets wat je zelf zou willen houden, want kinderen die alles zijn kwijtgeraakt, sommigen zelfs hun vader en moeder, en misschien wel hun zusjes en

broertjes, daar wil je toch iets moois aan geven! O ja, en het mogen niet al te grote dingen zijn, dus geen poppenhuizen of zo, want als die kinderen moeten verhuizen naar ander plek in het land, moeten ze het gemakkelijk mee kunnen nemen. Het moet een echt kerstcadeau zijn.'

Wat beteuterd keek Brechtje naar het gezicht van de juffrouw dat opeens zo streng leek. Iets geven wat je zelf het liefst wilde houden? Wat wilde zij het liefst houden? Ze hoefde er niet eens over na te denken. Dat was haar pop, Miranda. Miranda had een gezichtje waar Brechtje veel van hield. Er was een kleine deuk in Miranda's neus van de keer dat Brechtje haar had uit het raam had laten vallen, maar dat zag je bijna niet. Alleen als je heel goed keek. Ze hoefde Miranda toch niet te geven? Vast niet. Ze had wel andere dingen. Puzzels, een telraam en een keukentje. Maar een keukentje was vast te groot. Ze zou nog weleens zoeken naar iets wat ze eigenlijk wilde houden.

'O ja. Donderdag meenemen, dan kan ik alles zaterdag naar het centrum brengen,' voegde de juffrouw eraan toe. Vrijdag alles sorteren en zaterdag wegbrengen. Het zou haar wel een stuk van haar vrije dag kosten, maar ze moest er tenslotte zelf ook iets voor opofferen, besloot ze.

Brechtje zocht die middag in haar kamer naar speelgoed dat ze niet kwijt wilde. Ze zag een rij knuffels, de puzzels, de diablo, en een paar spelletjes. Mochten de zielige kinderen allemaal hebben. Eigenlijk was er maar een ding dat ze echt zelf wilde houden: haar pop Miranda. Ze keek naar het lieve gezichtje van haar

pop. Miranda lag altijd naast Dombie, het knuffelolifantje, op haar kussen. Dombie hoefde gelukkig niet weg. Als die er niet was, kon ze niet zo goed slapen. Maar als Miranda weg was?

‘Wat is er, Brecht, is er iets?’ vroeg haar moeder. ‘Iets naars op school? Heb je ruzie gemaakt met je vriendinnetje?’

‘Nee, maar ik moet iets mee naar school nemen. Speelgoed. Iets voor de zielige kinderen die niets meer hebben. Weet je wel dat er kinderen zijn die niets meer hebben? Geen papa en mama, geen broertje of zusje, geen huis, en helemaal geen speelgoed. Daarom moeten wij allemaal iets meenemen wat echt mooi is. Niet iets wat je helemaal niet erg vindt om weg te geven. Juist iets wat je wilt houden. Het moet nog steeds mooi zijn! Een echt kerstcadeau,’ legde Brechtje uit.

‘Wat goed om kinderen bij te brengen dat ze moeten delen en dat ze niet alleen op de wereld zijn en iets over moeten hebben voor kinderen en mensen die het slecht hebben. Wij hebben zoveel, dacht haar moeder.

‘En, weet je al wat je weg gaat geven?’ vroeg ze.

‘Nee, ik weet niet. Dombie hoef ik niet te geven, want dat is een oude knuffel en die hoeven die kinderen niet. En m’n keukentje wil ik best geven, al vind ik dat ook heel mooi, maar dat mag ook niet, want dat is te groot,’ zei Brechtje. ‘En verder hoef ik niets te houden. Alleen Miranda. Die wil ik echt niet weggeven. Die heeft ook een deuk in haar neusje en het mag niet beschadigd zijn, zegt de juf.’

‘Ja, maar die neus is niet heel erg. Je ziet die deuk alleen maar als je het weet,’ zei haar moeder plagerig.

‘En die kindertjes willen misschien ook wel heel graag een mooie pop. En Miranda is heel mooi.’

‘Eens kijken of onze Brecht iets overheeft voor een ander,’ zei Annet tegen haar man toen ze Brechtje naar bed had gebracht. De pop Miranda lag, zorgvuldig toegedekt met een geblokt dekentje, naast Brechtje op het kussen. Het olifantje lag zoals altijd aan de andere kant.

‘Vind je het niet een beetje hard voor die kinderen? Ik vind het eigenlijk niets,’ antwoordde haar man. ‘Hebben jullie zelf al iets voor de moeders van die kinderen gegeven? En dan ook graag iets waar je aan gehecht bent of dat je mooi vindt! Wedden van niet. Wat vind je van dat zilveren armbandje dat je net met Sinterklaas gekregen hebt? Daar is zo’n vrouw vast blij mee.’

‘Dat is heel iets anders. Ik doe al veel voor anderen. Ik ben vrijwilliger bij de voedselbank en nog een paar van dat soort klussen. Dat kunnen die kleintjes nog niet natuurlijk, maar kinderen moeten meeleven met een anderen. En ik ruil die pop heus wel om voor een andere als ze Miranda weggeeft.’

Annet voelde zich in het nauw gedreven door de opmerking van haar man. Dat zilveren armbandje was schattig. Ze keek naar hem terwijl hij schouderophalend wegliep.

‘Tutbellen,’ hoorde ze hem nog net mompelen.

Nu zou ze het helemaal aan Brechtje zelf overlaten om te geven wat ze wilde geven.

Brechtje lag die avond nog lang met wijd open ogen in het donker te kijken. Af en toe streelde ze over het

poppenhoofdje naast haar. Zou ze echt Miranda weg moeten geven? Maar als je geen moeder en geen vader en geen huis had, en helemaal geen speelgoed van jezelf...

‘Maar ik blijf altijd jouw moeder, ook al ga je naar een ander meisje,’ fluisterde ze ten slotte tegen haar pop, die haar ogen allang dicht had.

‘En, weet je al wat je weg gaat geven?’ vroeg haar moeder de volgende morgen.

Zuchtend zei Brechtje: ‘Ja, ik geef Miranda weg. Die kan overal mee naartoe verhuizen en een ander meisje is er vast heel blij mee.’

Annet weifelde toen ze het bedrukte gezichtje van haar dochter zag. Moest ze het laten gebeuren?

Toen zag ze de ogen van haar man. Kritisch en een beetje spottend. Dat maakte haar weer kriegelig. Je voedde een kind tenslotte toch op om haar meelevend te laten zijn. Hij hoefde niet zo te kijken.

‘Ja, het is best moeilijk om iets weg te geven wat je eigenlijk niet wilt missen, hè? Maar ik vind het heel lief van je,’ zei ze.

Brechtje knikte. Ze vond het niet prettig om lief te zijn.

Ach, dat kind, wat een schatje was het toch. Annet was helemaal vertederd en besloot dat ze meteen een nieuwe pop zou kopen en die morgen bij de juffrouw om te wisselen zodat Brechtje haar liefste pop weer terug zou hebben. Ze zette haar dochter af bij school en zag hoe Brechtje de pop tegen zich aan klemde. Annet aarzelde en reed toen door.

JOSÉ VRIENS

Kerst op de luchthaven

Het was druk op het vliegveld. Demi keek zoekend om zich heen of ze een plaatsje kon vinden om te gaan zitten. Helaas, het overgrote deel van de stoelen leek bezet. Al dan niet met mensen. Sommigen meenden dat hun bagage ook een zitplaats nodig had.

Met een zucht duwde ze haar koffer naar een muur, legde hem plat en nam erop plaats. Hij was er stevig genoeg voor en zo had ze haar eigen stoel. Het kon wel even duren voor ze hier weg was, wist ze inmiddels. Er was een paar minuten geleden omgeroepen dat er geen vliegtuigen meer mochten opstijgen of landen. De storm die op dit moment over dit deel van het land raasde was te hevig. Ook bussen en taxi's, om de aangekomen passagiers naar hun hotel te brengen, reden uit veiligheidsoverwegingen niet. De storm legde het leven voor een paar uur plat.

Wat een begin van haar vakantie. Ze had het wel eens beter meegemaakt. Elk jaar zocht Demi rond de kerstdagen een zonnige bestemming op. Weg uit die kunstmatige, vrolijke sfeer die Kerst heette. Iedereen werd geacht vrolijk en blij te zijn. Zich te verheugen op de dagen die hij met de familie kon doorbrengen. Te veel eten en drinken. Cadeautjes hoorden er ook steeds vaker bij. Het merendeel van de mensen die zij

kende was juist doodmoe van alle drukte die bij de feestdagen hoorde. De verplichtingen, het gezellig moeten doen met familie die je soms de rest van het jaar niet eens meer zag.

Nee, dat was niet aan haar besteed. Aan haar ouders evenmin. Ook zij trokken in deze maand al jaren naar warmere oorden. Eigenlijk wist Demi niet eens waar ze nu precies waren. De afgelopen weken waren ook zo chaotisch verlopen. Het was niet alleen megadruk op haar werk, maar ook met de verbouwing van het appartementencomplex, die de eigenaar heel handig precies in de laatste maand van het jaar had gepland. Nog een reden om nu vooral niet thuis te blijven.

Broers of zussen had Demi niet. Grootouders wel, maar zij overwinterden al jaren in Spanje. Voor haar was het heel normaal dat hun familie rond de kerst niet bij elkaar was. Voor zover ze wist zochten haar ouders en grootouders elkaar niet eens op. Vreemd eigenlijk, liet ze haar gedachten daarover gaan. Of zagen ze elkaar wel? Dat moest ze haar moeder toch eens vragen.

Demi pakte haar telefoon en zag meteen dat ze niet eens verbinding had. Ook internet gaf geen enkel streepje. Lekker dan. Lang leve de technologie, dacht ze schamper. Een enkele storm kon zo het hele sociale leven stilleggen.

Demi liet haar ogen over de mensen gaan die zich in de hal hadden verzameld. Gezinnen met kinderen; mensen alleen; jonge en oudere stelletjes die dicht bij elkaar zaten. Vanuit een luidspreker klonk kerstmuziek. Personeel van de luchthaven kwam langs met karretjes waarop koffie, thee en schalen met koekjes

stonden. Kerstkransjes. Hoe origineel. Ze nam de koffie toch maar aan en ook een koekje. Het was al even geleden dat ze voor het laatst iets had gegeten.

Het geluid van rinkelende belletjes kwam dichterbij. Een forse man, wit bebaard en gestoken in een rood, met wit bont afgezet pak, liep tussen de stoelen door. In zijn ene hand de belletjes waarmee hij zwaaide, in de andere een grote jutezak die er behoorlijk gevuld uitzag. Zelfs hier was die commerciële gekte doorgedrongen.

Demi rolde met haar ogen. Als ze ergens een hekel aan had... Hij riep nog net geen 'Ho, ho, ho'.

Die gedachte had zich nog niet gevormd of jawel, daar klonk het alom bekende riedeltje van de Kerstman. Enkele kinderen liepen naar hem toe, aangespoord door hun ouders. Een klein meisje begon te huilen en drukte zich angstig tegen haar moeder aan. Van zo'n kerel zou je ook wel schrikken!

Demi stond geërgerd op. Het inmiddels lege koffiebekertje gooide ze in een vuilnisbak. Haar koffer achter zich aan slepend zocht ze de toiletten op. Het licht in deze gang was niet optimaal: de ene helft was uit, de andere knipperde onheilspellend. Lekker was dat. De drukte van de aankomst- en vertrekhal drong niet tot hier door en het werd dan ook steeds stiller om haar heen. Zelfs van de storm die buiten raasde, was hier niets te horen.

Langzaam liep ze verder de steeds donker wordende gang in. Geen wonder dat ze hier geen mens tegenkwam. Veel te eng. Maar als je moest, dan had je niet veel keus.

Opeens ging er vlak voor haar een deur open. Geschrokken bleef Demi staan. Een lange gestalte kwam

naar buiten. Veel kon ze niet onderscheiden omdat hij precies in het donkerste deel bleef staan.

Haar hart ging als een gek tekeer. Wat als er nu eens iemand door het lint ging door de drukte en de stress van het hier verplicht moeten blijven? Er waren mensen die om minder erge dingen raar gingen doen. Demi stond als aan de grond genageld toen de man steeds dichterbij kwam.

‘Everything alright?’ werd er in het Engels gevraagd.

Demi kon niet anders dan hem aanstaren. Hij droeg een vreemd hoofddeksel, een soort puntmuts. En zag ze dat nou goed? Een maillot en een narrenhemd? Daar leek het nog het meest op. Aan zijn voeten had hij vreemdsoortige sloffen die eindigden in een omhoogstaande punt. Het zag er echt raar uit.

‘De kerstman en zijn elfen,’ mompelde ze.

‘Je bent een Nederlandse,’ antwoordde hij verrast.

In het flikkerende licht zag hij er best aardig uit. Een blonde kuif kwam onder de puntmuts vandaan. Of de baard echt was, kon Demi niet goed zien. Hij hoorde natuurlijk bij die kerstman. Waren die kerels ingehuurd om de passagiers te vermaken?

Hij stak zijn hand naar haar uit. ‘Nick Klaassen,’ stelde hij zich voor.

‘Uiteraard, en ik ben Tinkelbel,’ reageerde Demi met een sneer. Ze negeerde zijn hand en liep langs hem heen naar het damestoilet.

De storm leek precies boven de luchthaven te blijven hangen. En dat al uren aan een stuk. Het was buiten inmiddels aardedonker geworden. Het luchthavenpersoneel had een poosje geleden nog broodjes en bekers

soep rondgedeeld om de ergste honger te stillen. Veel meer viel er hier niet te krijgen.

Op de stoelen, de vloer en de trappen maakte iedereen het zich zo gemakkelijk mogelijk om de lange avond die het beloofde te worden, door te komen. De kerstman en zijn gevolg waren verdwenen. Ook Nick had Demi niet meer gezien. Niet dat ze daarop zat te wachten. Relaties en haar drukke baan als interimmanager waren een slechte combinatie, was in het verleden al meerdere malen gebleken. Ook zonder partner kon je best gelukkig zijn. Vrijheid, kunnen gaan en staan waar ze wilde. Werken waar en wanneer ze wilde. Dat had ze het liefst.

Jammer alleen dat je nooit tijd hebt om van die vrijheid te genieten, klonk een irritant stemmetje in haar hoofd. Dat probeerde haar wel vaker een bepaalde richting op te sturen.

‘Natuurlijk heb ik dat wel,’ gaf ze zichzelf op zachte toon antwoord. ‘Ik ben nu toch hier?’

In je eentje. Lekker gezellig.

‘Voor mij werkt het.’

En de dingen die echt belangrijk zijn? Vrienden, familie, een relatie?

‘Dat wordt zwaar overschat, is mijn ervaring.’

Alsof jij ooit tijd hebt genomen om dat te ontdekken. Weet je dat je moeder een tumor in haar hoofd heeft en dat ze niet lang meer te leven heeft?

‘Wat?’ riep Demi uit. Ze schrok van haar eigen stem en keek om zich heen of toch niemand dat had gehoord. Ze was in discussie met zichzelf. Het moest niet gekker worden!

Het is echt zo, ging het stemmetje verder.

INA VAN DER BEEK

De straatnieuwsverkoper

Elke keer dat Elly boodschappen doet, ziet ze hem. Al wekenlang staat hij daar, bij de ingang van de supermarkt, de straatnieuwsverkoper.

Soms koopt ze een krant, en af en toe geeft ze hem een euro of het 50 cent-muntje uit haar karretje. En altijd knikt hij haar altijd vriendelijk toe, ook als ze niks geeft.

Sinds Joop, haar man, met pensioen is, gaat hij af en toe mee boodschappen doen. Hij vindt het onzin om zo'n krant te kopen, dus de keren dat ze samen zijn, loopt ze snel de winkel in en weer uit.

'Zo te zien een kerel uit een of ander Afrikaans land,' denkt Joop hardop, 'je weet nooit wat je aan die figuren hebt, waarom zoekt hij niet een echte baan?'

Elly haalt haar schouders op en zegt niks. Ze vindt de man er betrouwbaar en aardig uitzien.

Ook op 5 december staat hij er weer. Elly loopt gehaast aan het eind van de middag de winkel in.

Loes, hun enige dochter, komt straks met man en kinderen Sinterklaas bij hen vieren en ze is vergeten om chocolademelk te kopen. Het is koud buiten, als ze bij de supermarkt aankomt, ziet ze het bekende beeld: de krantenverkoper met opgetrokken schouders in zijn oude jas.

Ze knikt hem vluchtig toe en gaat de winkel binnen. Even later loopt ze richting kassa. Daar staat een bak met de laatste chocoladeletters.

Zal ze...? Ja, dat is misschien aardig, al weet hij waarschijnlijk niet eens de betekenis van zo'n Sinterklaassnoeperij.

Ze graait in de bak, welke letter moet ze nemen? Ze weet zijn naam immers niet. Ach, wat maakt het uit? Wie weet kan hij niet eens lezen en schrijven.

Ze pakt een S. Nog toepasselijk ook, denkt ze als ze hem samen met de chocolademelk op de band bij de kassa legt, de S van Straatnieuws.

Buiten gekomen reikt ze hem de chocoladeletter aan.

Hij glimlacht verrast, 'Dank u wel,' zegt hij, 'chocola, lekker!' Hij knikt haar nogmaals toe. 'Dank u wel!'

Met een voldaan gevoel loopt ze naar huis. Ze zal maar niets aan Joop vertellen, hij vindt het vast raar.

Zo gaan de decemberdagen voorbij. Sinterklaas is achter de rug en Joop en Elly maken hun plannen voor de komende kerstdagen. Nou ja, veel plannen zijn er eigenlijk niet. Dochter Loes gaat met man en kinderen op wintersportvakantie.

'Zal ik een tafel bespreken bij de Gouden Leeuw voor eerste kerstdag?' stelt Joop voor.

'Ach, ik ben net zo lief thuis, we kunnen Bert en Lidia vragen en 's middags bridgen,' stelt Elly voor.

'Nou nee, daar heb ik echt geen zin in,' zegt Joop, 'Lidia kletst aan één stuk door en Bert wil alleen maar over politiek praten. Dat wil ik echt niet met Kerst.'

We hoeven toch niet per se visite te hebben?’

‘Wat wil je dan, samen de hele dag thuiszitten? Eigenlijk,’ gaat Elly verder, ‘is het elk jaar weer een ramp, die Kerst. Twee dagen eten, eten en nog eens eten! Je stopt je de hele dag vol, je hangt maar wat op de bank en je bent blij als die dag weer voorbij is. Daarna komt tweede kerstdag en begin je weer van voren af aan. Of je slentert rond op een meubelboulevard en eet je daar misselijk aan vette appelflappen bij de oliebolenkraam. Wat een ramp! Ze hadden die feestdagen nooit moeten uitvinden, wat mij betreft.’

‘Ach,’ zegt Joop, ‘oorspronkelijk had Kerst natuurlijk wel een betekenis, iets van vrede op aarde, dus eigenlijk is het de bedoeling dat je met Kerst iets goeds doet voor een ander, iemand die eenzaam is of zo.’

‘Leuk bedacht,’ zegt Elly, ‘maar we kennen niemand die eenzaam is. Onze ouders zijn er niet meer en je oude tante Gré is met geen tien paarden uit haar huis te krijgen, zelfs niet met Kerst. Je kunt moeilijk de straat op gaan om iemand te... Hé,’ onderbreekt ze zichzelf dan, ‘ik weet wel iemand, die krantenverkoper!’ Bij die laatste woorden is ze rechtop gaan zitten en kijkt Joop aan. ‘We kunnen hém uitnodigen.’

‘Ben jij nou helemaal gek?’ schrikt Joop. ‘Hoe verzin je ’t! Nee, dat is onmogelijk!’

‘Waarom? Ik denk dat hij best eenzaam is. Misschien leeft hij op straat of slaapt hij in zo’n opvanghuis. Hij hoeft niet te komen logeren, we vragen hem alleen voor het eten.’

‘t Gebeurt niet!’ Joop is vastbesloten. ‘Zo’n kerel,

je weet niet wat je in huis haalt. Het kan wel een misdadiger zijn. Terwijl wij het eten uit de keuken halen, gaat hij er misschien wel vandoor met... Met...'

'... het tafelzilver en de familiejuwelen!' zegt Elly spottend. 'Nou, dat hebben we gelukkig niet, dus dat kan hij niet meenemen. Kom op, Joop, je zegt zelf dat Kerst bedoeld is om een goede daad te doen, nu krijg je een kans en dan krabbel je weer terug. Denk er minstens eens over na, we hoeven hem morgen nog niet te vragen, dat kan desnoods de vierentwintigste nog. Zo'n volle agenda zal hij niet hebben.'

'Ik bedoelde natuurlijk een zielige oude tante of zo.' Joop schudt nogmaals zijn hoofd. 'Niet een of andere vage buitenlander met een crimineel verleden.'

'Overdrijf toch niet zo! Je weet helemaal niks van die man.'

'Vertel mij wat! Ze zijn allemaal hetzelfde...' Joop moppert nog wat na, dan zwijgen ze erover.

Maar in Elly's hoofd gaan de plannen al verder. Ze krijgt er steeds meer zin. Wat is er mooier dan om zo'n arme kerel te laten zien wat Kerst betekent! Daar hebben zulke buitenlanders natuurlijk nauwelijks een idee van.

Ze zullen zorgen voor een prachtig versierde boom, weer eens een flink grote dit jaar, veel kaarsen in huis en vooral: een heerlijke maaltijd.

Niet al te aparte gerechten, dat schrikt zo'n simpele man misschien af, maar wel een goed stuk vlees, rolade bijvoorbeeld, en dan gebakken krieltjes, groente en misschien tuttifrutti? Een lichte bouillon vooraf, en als toetje... ijs, of toch liever pudding? Echt Hollands, pudding met bessensap of Haagse bluf!

MARJA VISSCHER

Feestelijke verdwijntruc

Ze komen er weer aan, de feestdagen. Al ver voor Kerst begint dat. Uitnodigingen uit onverwachte hoek en entetjes met waanzinnig veel gangen. Ik heb niet zoveel op met deze verwennerij. Nu heb ik een vriendin die mijn wensen op dat gebied gewoon negeert, sterker nog, mij het gehele jaar betreft in de voorbereidingen van een kerstdiner, tafelschikking, tafelvorsing, uitbundig bestek, messenleggers, kaarsenkandelaars, tafellakens, vingerdoekjes, de uitnodigingen en alles wat er allemaal nog meer bij zo'n 'kerstprakkie' komt kijken. Wij struinen daarvoor het hele jaar door alle antiekmarkten af, waarbij mijn blik op totaal andere dingen is gefocust dan die van haar. Onderweg begint het al.

'Let je ook een beetje op of je messenleggers ontdekt? Het liefst van kristal, want mijn kandelaars zijn al zilver en de servetringen eveneens. Dan is kristal net iets beter, toch?'

Onze vriendschap is al jaren heel bestendig omdat ik alleen maar knik. Dat doe ik dan nu ook, veel knikken bedoel ik. We lopen op de antiekmarkt aan het Lange Voorhout in Den Haag. Oud sjiek is er in de uitverkoop en mijn vriendin raakt helemaal op drift. 'Enig, die zilveren kaarthoudertjes. Heeft u ook het

etui erbij? O, geweldig koninklijk, twee etuis, het zijn twee setjes van twaalf stuks. Geweldig! Weet u, dat is het moeilijkste wat er is, de tafelschikking. Wie zet je nu naast wie?’

Ze kletst maar raak, terwijl ze het kaarthoudertje langs haar kleding een poetsbeurt geeft, waarop het al pratende glimt als een zonnetje.

‘Dat meent u niet, dat is een prijs voor echt zilver, dit is geen zilver, nee echt dit is geen zilver, dat maakt u mij niet wijs. Wat denk jij, is dit zilver?’

Automatisch knik ik.

‘Tjemig, zij denkt ook dat het zilver is. Kan er toch niet iets van af? Op deze manier wordt het wel een duur plaatsje aan mijn dis.’

De man bukt zich in de kofferbak van zijn auto, die achter de kraam staat, en haalt een enorme cassette tevoorschijn met drie laden. Mijn vriendin ligt bijna in zwijm. Zilveren bestek en nog een beetje gelig ook. Getver, dat wordt poetsen. Als ze nu mijn mening vraagt, geloof ik niet dat ik aan het knikken sla. Maar ze vraagt helemaal niets. Ze onderhandelt en onderhandelt, bekijkt zilvermerkjes, ontdekt een leeg plekje in de cassette. Strijkt over haar hart voor wat het gemiste vleesvorkje betreft en geeft ten slotte een vermogen uit aan de kaarthoudertjes en de cassette met het zilveren bestek. Even later stuitert ze van puur genoeg en geluk over zo’n aankoop naar de auto. Nog geen uur verder zit ik aan haar enorme keukentafel en samen poetsen we messen, vorken, lepels en nog meer messen, vorken en lepels...

AFRA BEEMSTERBOER

Zalig kerstfeest

‘Vrolijk kerstfeest!’ Dat zeiden mijn zusjes en ik vroeger thuis, als we op kerstavond aan de broodmaaltijd zaten.

‘Zálig kerstfeest!’ zei mijn vader dan. Hij liet het licht verwijtend en corrigerend klinken en zo was het ook bedoeld.

Mijn vader was overtuigd katholiek. In zijn eigen optiek dan. Hij ging bijna elke zondag naar de kerk. Hij bad voor en na het eten. Op z’n minst sloeg hij een kruisje. Kerst was een gezegend feest, vond hij. Vandaar dat ‘zalig’. Daar bracht je hem niet van af.

Maar hoe zalig was het werkelijk voor hem?

Mijn vader was slager in hart en nieren, maar het vele werk in de kerstperiode moet hem toch in de weg hebben gestaan. Hij mocht zich dan nog zo katholiek voelen, hij zal de kerstgedachte weleens kwijt geweest zijn, als zijn tong op zijn schoenen hing van vermoeidheid.

Die slagerij thuis werd uitgebaat door mijn vader en mijn oom. Mijn moeder sprong bij als dat nodig was. En dat was best vaak.

In de laatste paar dagen voor Kerst was het rondom de winkel altijd een gekkenhuis. De telefoon bleef rinkelen: klanten die hun bestelling doorbelden. Mijn

zusjes en ik zochten de bestelbriefjes uit – op alfabet. Hoe dichterbij Kerst, hoe verder het stapeltje groeide.

In het grote, incurante huis achter het winkelgedeelte stonden geïmproviseerde tafels om de plastic tassen met bestellingen op kwijt te kunnen. De mengkuip werd afgedekt met een plaat hardboard. De pingpongtafel zakte zowat door onder het gewicht van al die zware tassen.

Kerst mocht dan nog zo'n gezegende betekenis hebben, achter de schermen noemden wij het weleens een vreetfeest. De door mijn moeder versierde boompjes op de toonbank leken een bespotting van de kerstgedachte. In die periode raakte de vitrine eronder sneller leeg dan in de rest van het jaar. Hoeveel rollades stopte mijn vader in een netje? Hoeveel stukken rosbief braadde mijn moeder wel niet? Deden de mensen dan niets anders dan eten? Twee dagen lang?

Het was buffelen om de bestellingen op tijd klaar te hebben. Daarom zagen wij in die dagen niet zoveel van onze ouders. Druk, druk, druk.

Mijn zusjes en ik moesten helpen. Ik zie mezelf nog in de keuken zitten. Het vertrek was meer voor het praktisch nut ingericht dan voor het gezellige. De wasmachine stond er ook en die werkte nogal eens een schommeltje weg. Maar de radio stond aan, de kachel snorde en de gordijnen hielden de pikdonkere winter nacht buiten.

Ik kreeg een grote bak met kilo's gehakt voor me. Daarvan moest ik balletjes draaien voor de gourmetschotels. Het leek wel of de hele wereld wilde gourmetsen met de kerstdagen.

Mijn vader, kribbig, kortaangebonden en over-

SIMONE FOEKENS

Kruis

Een lange, slanke man neemt schuin tegenover mij plaats in de bus. Hij heeft een grote, zwarte Samsonite-rolkoffer met cijferslot bij zich. Het ding is nieuw zeker, want de wieltjes zijn nog schoon en er is een groezelig stuk plastic overheen getrokken met alleen een opening voor het handvat. De man zelf is getint en haast overdreven netjes gekleed in een strakke, witte pantalon, een wit shirt waar de chic van afstraalt, een gouden polshorloge en een colbertje dat net zo zwart is als het baardje dat ik niet vind passen bij de rest van zijn haast overdreven verzorgde voorkomen.

Een mobiele telefoon tekent zich duidelijk af in zijn broekzak. Er zit een rondje op dat ik niet thuis kan brengen. De broek sluit zo nauw aan dat ik zonder te turen kan zien dat er een draad vanaf zijn telefoon loopt naar... ja, naar wat? Hij heeft geen oortjes in...

Ik merk dat meer mensen naar hem kijken. Niet nieuwsgierig, maar met het angstige gevoel dat ook mij bekruipt.

Mijn blik vliegt naar zijn middel. Het shirt laat niets te raden over. Gelukkig, daar zit niets onder.

De koffer!

Zo'n nieuwe, duidelijk dure koffer, zo'n gesoigneerde man en dan zulk groezelig plastic over de koffer? Is dat niet raar? Wat doet hij eigenlijk in de bus? Hij lijkt beslist een type dat zich laat rijden, maar niet in een bus.

De man opent zijn hand. Daar zit iets plats in. Iets groens. Ik kan niet goed zien wat het is. Zou het een ontsteker kunnen zijn?

Zal ik achter in de bus gaan zitten? Zo dicht bij de koffer maak ik natuurlijk helemaal geen kans. De bus begint te rijden.

'Ik wil eruit,' ligt op mijn lippen. Ik zwijg en hoor de stilte in de bus.

Nu! Dit is het moment, flitst door me heen als we langs het station rijden. Ik omklem het handvat van de boodschappentas die tussen mijn voeten staat. Een volle bus en vlak voor het station. De bus slaat linksaf, het moment gaat voorbij. Ik zucht stiekem van verlichting. Zal ik er bij de volgende halte uit gaan? Voor de zekerheid? Maar mijn dochter wacht op mij en ik ben al later dan ik gezegd had. We vieren Kerst nooit met cadeautjes. Waarom heb ik dan toch bedacht dat ik dit jaar iedereen wat wilde geven? De boodschappentas puilt uit van mijn met zorg gekozen presentjes. Als het echt gebeurt, zullen mijn kinderen nooit begrijpen wat ik met al die pakjes moest. Zo vieren we Kerst toch niet? Als ze er nog iets van terugvinden en dat aan mij koppelen althans...

De man zit stil, maar hij is alert. Als een panter voor de aanval. Ik zie het aan zijn ogen en aan de spierspanning in zijn lijf.

Ik slik. Mijn hart klopt als een razende. Heb ik me